

EKE HÍRLEVÉL
Egyházi Könyvtárak Egyesülése
1085 Budapest, Üllői út 24.

IV. évfolyam

2007/4. sz.

BETH (Bibliothèques Européennes de Theologie) 2007. évi közgyűlése
Emden
2007. szeptember 9-12.

Az európai egyházi könyvtárak tanácskozására ezúttal sok szempontból különleges helyszínen, Észak-Németország legnyugatibb kikötővárosában, Frízia hajdani központjában került sor. (Az Emdenhez legközelebbi nagyváros a hollandiai Groningen.) A tengerparti város osztozott számtalan német település sorsában: a második világháború alatt épületeinek többségét porig bombázták. A helyreállítás során megbecsülték mindazt, ami az építészeti örökségből megmaradt, és mivel az újjáépítés a régi utcák nyomvonalának és telekhatárainak tiszteletben tartásával történt, a felületes látogató alig érzékel valamit a pusztulásból. Frízföld régmúltját az a tény is befolyásolta, hogy a XVI. századtól befogadta az üldözött protestánsokat, így a város (mint a reformáció helvét ágához tartozó, azaz vulgárisan kálvinistának mondott központ) vallási értelemben is kivételesnek minősül Németországban. A tanácskozásnak otthont adó intézmény falait jórészt ismert tudós-, illetve lelkész-dinasztiák (például az Alting és a Venema család) tagjainak portréi díszítették, akiknek nevével gyakran találkozunk a németalföldi egyetemeket látogató magyar peregrinusdiákok albumaiban is.

Szokás szerint még a közgyűlés és a beszámolók előtt sor került Emden, a régió és a befogadó intézmény bemutatására. A házigazda könyvtárnak nevet adó Johannes a Lasco lengyel humanista és reformátor a 16. századi európai protestantizmus egyik jelentős alakja volt, aki kapcsolatban állt a kor szellemi vezetőivel. Évekig Frízföldön és Angliában élt. (Családjának néhány tagja, köztük Laszki Jeromos a magyar történelemben is szerepet játszott.) Az intézmény a „tégla gótika” egyik jellegzetes helyi templomában található. A könyvtár kialakítása részint műemlékvédelmi feladat teljesítésének köszönhető, létesítését ugyanis a pusztulóban lévő épület megmentése tette lehetővé. Házigazdánk, Walter Schulz tehetséges menedzserként működteti a rábízott gyűjteményt, amely a környék legkiválóbb koncert helyszínéként ismert, és nemzetközi konferenciaközpontként is rendszeresen számíthat bevételekre. Komoly digitalizálási programot hajtanak végre, az új beszerzéseket elsősorban alapítványok, illetve helytörténeti értékek felbukkanása esetén a környék vagyonos, illetve nemes származású családjainak adományai is folyamatosan segítik.

A közgyűlés szokásos technikai jellegű napirendi pontjai mellett (mint az előző évi jegyzőkönyv elfogadása, gazdasági beszámoló, alapszabály módosítás, a tagszervezetek beszámolóí) tájékoztatást kaptunk a németországi állapotokról is. Armin Stephan például részletesen ismertette a német protestáns tudományos könyvtárakra jellemző folyamatokat. Előadását az önkorlátozás, az erőgyűjtés, és (a helyzet követelte) együttműködés kulcsszavai jellemzik. A német teológiai irodalom gazdagságára, a jelentős állományú könyvtárak nagy számára tekintettel a németországi viszonyok jóval bonyolultabbak a magyarországiaknál. Szemléletileg azonban nem állunk rosszul. Míg a magyar könyvtárosok igyekeznek az információsztolgáltatók előnyös pozícióit kisajátítani, német előadónk a számítástechnika könyvtári előretörését egy népszerű hollywoodi film címével jellemezte: „Sleeping with the enemy”, amit (ha emlékezetem nem csal) magyarországi filmszínházak „Egy ágyban az ellenséggel” címmel vetítettek...

EKE HÍRLEVÉL
Egyházi Könyvtárak Egyesülése
1085 Budapest, Üllői út 24.

IV. évfolyam

2007/4. sz.

A legfontosabb és egyben legvitatottabb témában nem sikerült érdemben előre lépni, így az elkövetkezőkben munkacsoport foglalkozik majd az európai egyházi könyvtárak közös katalógusának kérdésével. Ez a feladat a jövőben az EKE részéről is komoly erőfeszítéseket igényel, a nemzetközi együttműködés alapja ugyanis egy-egy tagország közös katalógusa lehet.

Az eszmecserék során szóba került a sokszorosítási lehetőségek szigorítása. Egyes kiadók a jövőben kiköthetik, hogy bizonyos szövegekhez csak az ő honlapjukon keresztül lehet majd hozzáférni, és lehetetlenné válik egyes cikkek szkennelése. Már az előző évi beszámolómban jeleztem, hogy a Brepols és más európai kiadók jelentős árkedvezményt tudnak biztosítani magyarországi egyházi könyvtárak számára. Állapotainkat jellemzi, hogy egyetlen hazai könyvtár sem volt képes élni a BETH útján felajánlott 50%-os kedvezménnyel. Az ATLA (American Theological Library Assotiation) értékes teljes szövegű folyóirat adatbázisának /ATLAS – ATLA Serials/ újabb ingyenes tesztelési és kedvezményes előfizetési lehetőségére a konferencia után az EKE levelező listáján már felhívtam a figyelmet. Az érdeklődők további információkra találhatnak a www.atla.com címen. Az ATLA egyébként tervbe vette az Európában nem hozzáférhető angol nyelvű teológiai folyóiratok letéti könyvtárának megvalósítását is.

Az EKE néhány éven keresztül csupán megfigyelőként volt jelen a BETH közgyűlésein, 2002-től tagként vesz részt, míg a Tiszántúli Református Egyházkerületi és Kollégiumi Nagykönyvtár 2004 óta önállóan is tagja a nemzetközi szervezetnek. Őszintén remélem, Magyarország visszatér a kezdetekhez, azaz a jövőben ismét két fővel fogja képviseltetni magát. Az összejövetelen 11 ország egyházi könyvtárosai tanácskoztak, köztük Nagy-Britannia, Németország, Franciaország, Olaszország, Lengyelország, Svájc, Norvégia, Belgium, Hollandia és az Egyesült Államok küldöttei. Az Egyesült Államokból a hatalmas anyagi és szellemi háttérrel rendelkező ATLA évek óta három fővel jelenik meg az összejöveteleken, így a hivatalos francia nyelv mellett egyre nagyobb szerepet játszik az angol. Német hozzászólások már nem hangzanak el, a francia nyelvűekről angol fordítás vagy inkább rezümé készül. A folyamatot valamelyest befolyásolhatja a legújabb választás, amelynek eredményeként a BETH új elnöke Mme Odile Dupont lett, az ABCF részéről (L' Association des Bibliothèques Chrétiennes de France). A hat tagú elnökségbe választották e sorok íróját is. A tanácskozáson megvitattuk az elkövetkező évek szóba jöhető közgyűlési helyszíneit: 2008-ban Leuven lesz a házigazda, míg 2009-re Prága vagy Bécs szerepe látszik a legvalószínűbbnek.

Gáborjáni Szabó Botond
Tiszántúli Református Egyházkerületi és Kollégiumi Nagykönyvtár